

TURISTLERİN TERCİH EDİLEN DESTINASYONA YÖNELİK BİLGİ DÜZEYLERİ: TÜRKİYE'DEKİ SAKIN ŞEHİRLERİ ZİYARET EDEN YERLİ TURİSTLER ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA*

Yusuf ACAR¹

Özet

Bu araştırma; sürdürülebilirliğin kentsel ölçekte uygulanması fikrini esas alan ve salyangoz logosuna sahip Türkiye'deki Sakin Şehirleri ziyaret eden turistlerin tercih edilen destinasyona yönelik bilgi düzeylerinin tespit edilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Araştırma, turistlerin Sakin Şehir logosu taşıyan destinasyonları bilinçli olarak mı tercih ettikleri sorusunun cevaplanması ve ziyaret edilen destinasyonun turistler açısından Sakin şehir olup olmamasının ne derece önem arz ettiğinin belirlenmesi açısından önem taşımaktadır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular, Türkiye'de bulunan Sakin Şehirleri ziyaret eden turistlerin eğitim düzeyi yüksek, büyük ölçüde Sakin Şehirler ile ilgili bilgi sahibi olan ve salyangoz logosuna sahip destinasyonları bilinçli bir şekilde tercih eden kişiler olduklarını kanıtlar niteliktedir.

Anahtar Kelimeler: Sakin Şehir, Sürdürülebilir destinasyon, Bilgi düzeyi

KNOWLEDGE LEVELS OF TOURISTS FOR PREFERRED DESTINATION: A RESEARCH ON CITTASLOW'S DOMESTIC VISITOR IN TURKEY

Abstract

This research; is designed to determine the knowledge level of the tourists visiting cittaslows in Turkey with the slogan logos based on the idea of applying sustainability at the urban scale. Survey was used as data collection tool in the research. The research is important in terms of determining, the answer that the tourists consciously choose the destinations bearing the cittaslow logo and the importance of being a cittaslow in terms of tourists visiting the destination. The findings of the research show that tourists visiting cittaslows in Turkey have a high level of education, knowledge of large and consciously prefer destinations with snail logos.

Key Words: Cittaslow, Sustainable destination, Knowledge levels

*Bu araştırma Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı bünyesinde 2016 yılında savunulan 'Turistlerin Sakin Şehirleri Tercih Nedenleri, Memnuniyet Düzeyleri ve Tekrar Ziyaret Etme Niyetleri: Türkiye'deki Sakin Şehirlerin Değerlendirilmesi' adlı doktora tez çalışmasından üretilmiştir

¹ Dr. Öğr. Üyesi Aksaray Üniversitesi, Turizm Fakültesi, yusufacar@aksaray.edu.tr

GİRİŞ

Küreselleşmenin etkisiyle şehirler; yaşamın çok hızlı olduğu, kendi kendine yetemeyen, üretmekten çok tüketen, ciddi çevre sorunları ile boğuşan ve içinde yaşayan insanlar için gelecek vadetmeyen yaşam alanları haline dönüşmüş durumdadır. Şehirlerin içinde bulunduğu kaygı verici bu durum, en fazla yaşam alanlarını bilinçsizce tüketerek yaşanılmaz hale getiren insanoğlunu etkilemektedir. Sürekli koşuşturma telaşı içerisinde monoton bir şekilde devam eden tüketim odaklı yaşam tarzının beraberinde çeşitli sağlık sorunlarına sebebiyet vermesi ve insanlara mutluluk getiremeyeceğinin anlaşılması; insanların yaşadığı şehirlerin geleceği hakkında kalıcı çözümler üretmeye iterek, şehirleri doğayla barışık, küreselleşmenin etkilerinden uzak daha yaşanabilir alanlar hale getirilmesi ihtiyacının gündeme gelmesine ya da sürdürülebilirliğin kentsel ölçekte uygulanması fikrini esas alan Sakin Şehir (Cittaslow) felsefesinin doğmasına neden olmuştur. Yerel kalkınma modeli olarak doğan Sakin Şehir hareketi, 1999 yılında İtalya’da başlayıp yaşam kalitesini yükseltmek amacıyla şehirlerin kendilerini değerlendirmelerini ve farklı bir kalkınma modeli ortaya koymaları fikrini ulusal boyuta taşımıştır (Şarman, 2011: 86). İtalyanca ‘citta’ ve İngilizce ‘slow’ kelimelerinin birleşiminden oluşan ‘Cittaslow’ kavramı, Mayer ve Knox (2006: 322), tarafından; halkın ve yerel yöneticilerin yerel tarihi önemsedikleri, daha iyi ve sürdürülebilir bir gelişme için farklı yerel kaynaklardan faydalandıkları yerler olarak tanımlanmaktadır. Beatley (2005: 335), Sakin Şehir ağındaki destinasyonların farklı amaç güdüyor olsalar da, onları buluşturan ortak noktanın benzersiz ve ayırt edici özelliklerini koruma arzusu olduğunu belirtmektedir.

Sakin Şehir Hareketine Genel Bir Bakış ve Türkiye’de Bulunan Sakin Şehirler

Sakin Şehirler Birliği; nüfusu 50.000’in altında olan kentlerin üye olabildiği, merkezi İtalya Orvieto’da bulunan uluslararası bir birliktir (Cittaslow International Charter, 2014: 19). Sakin Şehir olarak tanımlanmak istenen şehirlerin değerlendirilmesi ve birliğe kabulü sonrası gerçekleşen denetlemeler de bu merkez tarafından yapılmaktadır. Birliğin temel görevleri şu şekilde sıralanmaktadır (Cittaslow International Charter, 2014: 19):

- Temel ilkeleri içeren bir bildirme,
- Sakin Şehir olarak tanımlanmak istenen şehirlerin imzalaması gereken birlik tüzüğü,
- Üye şehirlerin listesi,
- Yıllık toplantı takvimleri

Sakin Şehir hareketi yayınladığı manifestoda kendisine logo olarak üzerinde modern ve tarihi binaları taşıyan sol tarafa hareket eden turuncu renkli bir salyangoz tasarımını belirlemiştir. Yavaş, temkinli ve kararlı bir biçimde hareket eden salyangoz, cüssesinden beklenmedik mesafeler kat etmekte; bunu yaparken de geçtiği yerlerde ince ve uzun süre

etkisini bırakan bir iz bırakmaktadır (Sungur, 2013: 641, Sırım, 2012: 120). Sakin Şehirler Birliği yerinden yönetim ilkeleri çerçevesinde ulusal ağlar kurmuştur. Ulusal ağlar sakin şehirlerde yaşayan yöre halkı ve ziyaretçilerin yaşam kalitesini arttırmak için belirli amaçları gerçekleştirmek üzere hareket etmektedirler (Miele, 2008:136). Sakin Şehirler Birliği'ne bir ülkeden üç şehrin üye olması durumunda ülkenin Sakin şehir ulusal ağı oluşmaktadır. Ulusal ağ oluşturan ülkeler birliğin yönetim organı olan uluslararası koordinasyon kurulunda temsil hakkı kazanır. Ülkemizde ilk Sakin Şehir olma özelliğini taşıyan Seferihisar, ulusal koordinasyon komitesi başkanlığı görevini de yürütmektedir (Cittaslow International Charter, 2014: 26). Sakin şehir olabilmek ve salyangoz logosunu kullanabilmek için Sakin Şehirler Birliği tarafından belirlenmiş ve mükemmellik koşulları olarak adlandırılan 71 adet Sakin Şehir üyelik kriterlerinin en az %50'sini ve her gruptan en az bir kriterin sağlaması gerekmektedir. Mükemmellik koşulları olarak Sakin Şehir tüzüğünde yer alan kriterler; çevre politikaları (12 madde) altyapı politikaları (9 madde), kentsel yaşam politikaları (17 madde), tarım, turizm, esnaf ve sanatkârlara dair politikalar (10 madde), misafirperverlik, farkındalık ve eğitim için planlar (10 madde), sosyal uyum (10 madde) ve ortaklıklar (3) olmak üzere toplam 6 başlık ve 71 kriterden oluşmaktadır. Aday şehrin katılım belgesiyle ödüllendirilebilmesi ve salyangoz logosunu kullanabilmesi için genel kurul tarafından belirlenmiş 71 adet Sakin Şehir üyelik kriterlerinin en az %50'sini ve her gruptan en az bir kriteri sağlaması gerekmektedir. Avrupa'da başta İtalya olmak üzere; 30 ülkeden 213 üyesi bulunan Sakin Şehir Birliği'ne Türkiye'den ilk katılan İzmir'in Seferihisar ilçesi olmuştur ve 2009 yılında Seferihisar'ın üye olmasının ardından bu birliğe Muğla-Akyaka, Aydın-Yenipazar, Çanakkale-Gökçeada, Sakarya-Taraklı, Isparta-Yalvaç, Kırklareli-Vize, Şanlıurfa- Halfeti, Ordu-Perşembe ve Artvin Şavşat belediyeleri kabul edilmiştir. Ayrıca 2016 yılı Mart ayında gerçekleşen Sakin Şehir genel kurulunda Erzurum Uzundere'de Sakin Şehir logosu almaya hak kazanmış ve Türkiye'deki Sakin Şehir sayısı on bire ulaşmıştır. Fakat araştırmayla ilgili veriler o tarih itibarıyla toplandığından dolayı Uzundere ilçesi araştırmaya dâhil edilmemiştir (Cittaslow Birliği Üye Listesi, 2016).

ARAŞTIRMA METODOLOJİSİ

Veri Toplama Yöntemi

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Araştırma kapsamında, Türkiye'deki Sakin Şehirleri ziyaret eden turistlerin tercih edilen destinasyona yönelik bilgi düzeylerinin belirlenmesi amacıyla hazırlanan anket formu belirli bir program dâhilinde Sakin Şehir merkezlerinde bulunularak Türkiye'de Sakin Şehirlerde bulunan ve anket formunu

cevaplamayı kabul eden 600 ziyaretçiye uygulanmıştır Anket içerisinde yer alan soru ve yargılar; dikkatli bir literatür taraması sonucu konu ile ilgili daha önce yapılan çalışmalardan ve uzman görüşlerinden elde edilmiştir.

Araştırmanın Anakütlesi ve Örneklemi

Araştırmanın ana kütlelerini; Türkiye’de Sakin Şehir Birliği’nde yer alan şehirleri ziyaret eden yerli turistler oluşturmaktadır. Araştırma ana kütleleri içerisinde yer alan bütün araştırma birimlerine ulaşmak zor ve imkânsız olduğu için ana kütleleri temsil edecek ve ana kütlelerin genel özelliklerini yansıtacak bilgilere ulaşmak daha mümkündür (Altunışık, 2012: 122). Araştırma örneklemini ise Türkiye’deki Sakin Şehirleri ziyaret eden turistlerden anket formunu cevaplamayı kabul edenler oluşturmaktadır. Araştırmada tesadüfi örnekleme yöntemlerinden oranlanmış tabakalı (katmanlı) örnekleme yöntemi ve tesadüfi olmayan örnekleme yöntemlerinden kolayda örnekleme yöntemlerinden faydalanılarak 600 örnek büyüklüğüne ulaşılmıştır. Araştırma kapsamında turistlerin Sakin Şehir ile ilgili deneyimlerinin tespitine yönelik çoktan seçmeli ve açık uçlu olmak üzere toplamda 10 soru yer almaktadır. İlgili sorular; Sakin Şehri ziyaret eden turistlerin Sakin Şehir logosu taşıyan destinasyonları bilinçli olarak mı tercih ettikleri ve ziyaret edilen destinasyonun turistler açısından Sakin Şehir olup olmamasının ne derece önem arz ettiğinin belirlenmesini tespit etmeye yönelik hazırlanmıştır. Ankette yer alan sorular uzman görüşü alınarak hazırlanmıştır.

Araştırma İle İlgili Tanımlayıcı İstatistikler ve Bulgular

Bu bölümde araştırma kapsamında yer alan ziyaretçilerin sosyo-demografik özellikleri ve Sakin Şehir ile ilgili deneyimlerine yönelik sorulara ilişkin elde edilen frekans ve yüzde değerleri tablolar yardımıyla sunulmuştur.

Araştırmaya Katılan Sakin Şehir Ziyaretçilerinin Sosyo-Demografik Özelliklerine Yönelik Bulgular

Araştırmaya katılan ziyaretçilerin %51.8’lik kısmını kadınlar ve %48.2’lik kısmını da erkekler oluşturmaktadır. Bu sonuçlar cinsiyet bakımından araştırmaya neredeyse eşit katılım düzeyinin gerçekleştiğini göstermektedir.

Araştırmaya dahil olan katılımcılardan yaşları 19 ile 40 yaş aralığında olan katılımcılar genç yaş grubu, 41 ile 53 yaş aralığında olan katılımcılar orta yaş grubu, 54 ve üzeri yaş aralığında olan katılımcılar da yaşlı yaş grubu olarak kabul edildiğinde, Sakin şehirleri ziyaret eden ve araştırma kapsamında hazırlanan anketi doldurmayı kabul eden turistlerin %61,3’ünün 19-40 yaş aralığında olan genç yaş grubundan oluştuğunu, %23.9’inin 41-53 yaş aralığında olan orta yaş grubundan oluştuğunu ve %14.8’inin de 53 ve üzeri yaş aralığında yaş aralığında olan yaşlı

yaş grubundan oluştuğunu göstermektedir. . Bu sonuçlara göre Sakin Şehirler sahip oldukları kendine has özellikleri ile sanılanın aksine orta ve yaşlı yaş grubundan ziyade daha çok genç yaş grubunun dikkatini çekmektedir. Araştırma esnasında Sakin şehirlerde yapılan gözlemlerde ikametçilerin daha çok orta ve yaşlı yaş gruplarından, ziyaretçilerin de genç yaş grubundan oluştuğu tespit edilmiştir. Yani Sakin şehir ziyaretçilerinin büyük bir kısmını şehirlerde yaşayan ve çalışan, şehrin gürültüsünden trafiğinden ve kargaşasından kısa süreliğine de olsa uzaklaşmak isteyen genç yaş grubuna dahil kişilerden oluştuğunu söylemek mümkündür. Araştırmaya katılan Sakin Şehir ziyaretçilerinin büyük bir çoğunluğu %41.9'u lisans düzeyinde öğrenime sahip iken, %24.8'i lisansüstü düzeyde, %21'i ön lisans düzeyinde, %9'u ortaöğretim ve lise düzeyinde, %3.3'ünün de ilköğretim düzeyinde öğrenime sahip oldukları görülmektedir. Araştırmaya katılan Sakin Şehir ziyaretçilerinin büyük oranda lisans ve lisansüstü düzeyde öğrenim düzeyine sahip oldukları görülmektedir. Yukarıdaki sonuçlar dikkate alındığında araştırma örneğinin farklı sosyo-demografik özelliklere sahip olmakla birlikte; büyük oranda lisans ve lisansüstü düzeyde öğrenim düzeyine sahip, ortalama geliri genellikle orta-yüksek düzeyde ziyaretçilerden oluştuğunu söylemek mümkündür.

Araştırmaya Katılan Ziyaretçilerin Sakin Şehirler ile İlgili Bilgi Düzeylerine Yönelik Bulgular

Araştırma kapsamında ziyaretçilerin Sakin Şehir ile ilgili deneyimlerinin belirlenmesine yönelik çoktan seçmeli ve açık uçlu olmak üzere toplamda 10 soru yer almaktadır. Araştırmanın bölümünde yer alan sorular uzman görüşü alınarak hazırlanmıştır. Araştırmada ziyaretçilerin Sakin Şehir ile ilgili deneyimlerini belirlemeye yönelik oluşturulan ziyaretçilerin Sakin Şehir bilgi düzeyleri, nerelerde konaklama yapıldığı, daha önce herhangi bir Sakin şehrin ziyaret edilip edilmediği ile ilgili sorular çoktan seçmeli olarak, ziyaretçilerin tatil çıkma sıklıkları, ziyaret edilen Sakin Şehir'de kalış süreleri, ulusal veya uluslararası çevreci bir örgüte üyeliklerini belirlemeye yönelik oluşturulan sorular ise açık uçlu sorular olarak hazırlanmıştır. Analizlerde kolaylık sağlanması açısından anketlerden ziyaretçilerin Sakin Şehir ile ilgili deneyimlerine ilişkin elde edilen veriler istatistiksel analiz programına kodlanırken sürekli veri özelliği taşıyan açık uçlu sorular dönüştürülerek süreksiz veri özelliği taşıyan kapalı uçlu sorular olarak kodlanmıştır. Araştırmaya katılan ziyaretçilerin Sakin Şehir deneyimlerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları aşağıda yer alan tablo aracılığı ile verilmiştir.

Tablo 1: Ziyaretçilerin Sakin Şehir İle İlgili Deneyimleri

Kategori	n	%	Kümülatif Yüzde
ZİYARET ÖNCESİ BİLGİ DÜZEYİ			
Herhangi bir bilgiye sahip değildim.	123	20.5	20.5
Kısmen bilgiliydim	149	24.8	45.3
Yeterli bilgiliye sahiptim.	314	52.3	97.6
Uzmanlık düzeyinde bilgiye sahiptim.	14	2.4	100.0
Toplam	600	100	
ZİYARET ÖNCESİ LOGO BİLGİSİ			
Evet	414	69.0	69.0
Hayır	186	31.0	100.0
Toplam	600	100,0	
ZİYARET EDİLEN SAKİN ŞEHİRİ ZİYARET SAYISI			
İlk kez	409	68.2	68.2
İkinci kez	140	23.3	91.5
Üçüncü kez	49	8.2	99.7
Dördüncü kez	2	.3	100.0
Toplam	600	100,0	
FARKLI BİR SAKİN ŞEHİRİ ZİYARET SAYISI			
Ziyaret etmedim	338	56.3	56.3
Ziyaret ettim	262	44.7	100.0
Toplam	600	100.0	
BİLGİ KAYNAĞI			
Tamдық tavsiyesi	223	37.2	37.2
TV-internet reklamları	87	14.5	51.7
Seyahat acentası/tur operatörü	26	4.3	56.0
Daha önceki ziyaretler	103	17.2	73.2
Dergi, gazete, broşür vb.	26	4.3	77.5
Kitaplar ve filmler	95	15.8	93.3
Turizm fuar ve organizasyonları	3	.5	93.8
Destinasyon web siteleri	37	6.2	100.0
Toplam	600	100.0	
KONAKLAMA YERİ			
Otel	196	32.7	32.7
Pansiyon	91	15.2	47.8
Yerel ev	106	17.7	65.5
Çadır	13	2.2	67.7
Karavan	6	1.0	68.7
Motel	2	.3	69.0
Diğer	7	1.2	70.2
Konaklamahizmetinden faydalanmıyorum	179	29.7	100.0
Toplam	600	100.0	
KONAKLAMA SÜRESİ			
Günübirlik	179	29.8	29.8
1 gece	61	10.2	40.0
2 gece	177	29.5	69.5
3 gece	137	22.4	92.5
4 gece	31	5.2	97.7
5 gece	14	2.1	99.8
6 gece	1	.2	100.0
Toplam	600	100.0	
TATİLE ÇIKMA SIKLIĞI			
Yılda bir defa	238	39.7	39.7
Yılda iki defa	314	52.3	92.0
Yılda üç defa	48	8.0	100.0
Toplam	600	100.0	
ÇEVRE ÖRGÜTÜNE ÜYELİK			
Üyeliğim yok	429	71.5	71.5
Üyeliğim var	171	28.5	100.0
Toplam	600	100.0	
KÜRESELLEŞME KARŞITLIĞI BİLGİ DÜZEYİ			
Bilgi sahibiydim	423	70.5	70.5
Evet tekrar ziyaret ederdim	129	21.5	21.5
Hayır tekrar ziyaret etmezdim	48	8.0	8.0
Toplam	600	100.0	

Ziyaretçilerin Sakin Şehir ile ilgili deneyimlerini gösteren tablodan anlaşılacağı üzere ziyaret edilen destinasyonun Sakin Şehir olması ile ilgili ziyaretçilerin daha önceden bilgi sahibi olma düzeylerine göre dağılımlarını gösteren araştırmaya katılan ziyaretçilerin %52.3'ünün ziyaretlerinden önce bulunulan destinasyonun Sakin Şehir olduğu ile ilgili yeterli bilgiye sahip oldukları, %24.8'inin kısmen bilgili oldukları, %20.5'inin herhangi bir bilgiye sahip olmadıkları ve %2.4'ünün uzmanlık düzeyinde bilgiye sahip oldukları anlaşılmaktadır

Salyangoz logosunun sadece Sakin Şehirler tarafından kullanılabilirliğine dair ziyaretçilerin daha önceden bilgi sahibi olma düzeylerine göre dağılımlarını gösteren kısımdan anlaşılacağı üzere ziyaretçilerin %69'unun salyangoz logosunun sadece sakin olarak adlandırılan şehirler tarafından kullanabildiğini biliyor oldukları görülmektedir. Katılımcılardan %31'inin salyangoz logosunun Sakin Şehirler tarafından kullanıldığını bilmedikleri anlaşılmaktadır. Ziyaretçilerin %68.2'si ziyaret edilen Sakin Şehir'de ilk defa, %23.3'ü ikinci defa, %8.2'si üçüncü defa ve %0.3'ü de dört kez bulunmuşlardır. Tabloya göre araştırma kapsamındaki katılımcıların büyük çoğunluğu buldukları Sakin Şehri ilk defa ziyaret etmişlerdir.

Araştırmaya katılan Sakin Şehir ziyaretçilerinin daha öncesinde Türkiye'de yer alan herhangi bir Sakin Şehri ziyaret edip etmediklerini belirlemeye yönelik yöneltilen soru, araştırma formunda öncelikle Türkiye'de yer alan herhangi bir Sakin Şehri ziyaret ettiniz mi? ve ardından cevabınız evet ise hangi Sakin Şehri ziyaret ettiniz? şeklinde düzenlenmiştir. Araştırmaya katılan ziyaretçilerin %56.3'ünün daha önce herhangi bir Sakin Şehri ziyaret etmedikleri ve %43.7'sinin de öncesinde başka Sakin Şehirlerde bulduklarını göstermiştir. Daha önce başka bir Sakin Şehri ziyaret eden katılımcıların büyük çoğunluğunun Türkiye'de yer alan Sakin Şehirlerin ilki ve başkenti olan Seferihisar'ı ziyaret ettiği anlaşılmaktadır.

Ziyaretçilerin ziyaret edilen Sakin Şehir tercihlerinde kullandıkları bilgi kaynaklarına göre dağılımlarını gösteren kısımdan anlaşılacağı üzere araştırmaya katılan ziyaretçilerin %37.2' si tanıdık tavsiyesi ve %17.2'si de daha önceki ziyaretlerden dolayı Sakin Şehirleri ziyaret etmişlerdir. Tanıdık tavsiyesi ve daha önceki ziyaretlerin ardından ziyaretçilerin Sakin Şehir tercihlerinde kullandıkları bilgi kaynaklarını sırasıyla %15.8 kitaplar ve filmler, %14.5 tv-internet reklamları, %6.2 destinasyon web siteleri, %4.3 seyahat acentası/tur operatörleri, %4.3 dergi, gazete, broşür vb. ve %0.5 turizm ve fuar organizasyonları takip etmektedir.

Ziyaretçilerin konaklama yaptıkları yerlere göre dağılımlarını gösteren kısımdan anlaşılacağı üzere araştırmaya katılan ziyaretçiler %32.7 oranında konaklama yeri olarak otelleri tercih etmişlerdir. Araştırmaya katılan ziyaretçilerin %29.8'i günübirlikçi oldukları için herhangi bir konaklama hizmetinden faydalanmadıklarını belirtmişlerdir. Ziyaretçilerin %17.7'si yerel

evleri, %15.2'si pansiyonları, %1.2'si diğer (Devlet Su İşleri ve Karayolları Genel Müdürlüğü misafirhanesi), ve %0.3'ü de motel seçeneklerini konaklama yeri olarak tercih etmişlerdir. Ayrıca araştırmaya katılan ziyaretçilerden %2.2'si çadır ve %1'i de karavanlarda konaklama yapmışlardır.

Ziyaretçilerin ziyaret edilen Sakin Şehirdeki kalış sürelerine göre dağılımlarını gösteren kısımda araştırmaya katılan ziyaretçilerin %29.5'inin 2 gece, %22.8'inin 3 gece, %10.2'sinin 1 gece, %5.2'sinin 4 gece, %2.3'ünün 5 gece ve %0.2'sinin de 6 gece konaklama yaptıkları anlaşılmaktadır. Araştırmaya katılan ziyaretçilerin Sakin Şehirlerde kalış süresi ortalama 1.7 gece olarak hesaplanmıştır, Ziyaretçilerin %29.8'i günübirlikçi olduklarından dolayı Sakin Şehirlerde geceleme yapmamışlardır.

Ziyaretçilerin yıllık tatil çıkma sıklığına göre dağılımlarını gösteren kısımda araştırmaya katılan ziyaretçilerin %52.3'ü yılda iki defa, %39.7'si yılda bir defa ve %8'i de yılda üç defa tatil deneyimi yaşamaktadırlar.

Araştırmaya katılan ziyaretçilerin çevreci bir örgüte üyeliklerinin bulunup bulunmadığını belirlemeye yönelik yöneltilen soru, anket formunda öncelikle ulusal veya uluslararası herhangi bir çevreci örgüte üyeliğiniz var mı? ve ardından cevabınız evet ise üye olduğunuz çevreci örgütü belirleyiniz şeklinde düzenlenmiştir. Araştırmaya katılan ziyaretçilerin %71.5'inin ulusal veya uluslararası çevreci bir örgüte üyeliklerinin bulunmadığını göstermiştir. Araştırma kapsamında Sakin Şehirlerde bulunan ve araştırmaya katılan ziyaretçilerin %28.5'inin de çevreci örgütlere üyeliklerinin bulunduğu anlaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan ziyaretçilerin Sakin Şehirlerin küreselleşme karşıtı bir akımın ürünü olduğu hakkında bilgi düzeylerini ölçmeye yönelik soru, anket formunda öncelikle Sakin Şehirlerin küreselleşme karşıtı bir akımın ürünü olduğu hakkında bilginiz var mı? ve ardından eğer cevabınız hayır ise bu konuda bilgi sahibi olsaydınız ziyaret için Sakin Şehirleri tekrar tercih eder miydiniz? şeklinde iki aşamalı olarak düzenlenmiştir. Araştırmaya katılan ziyaretçilerin %70.5'inin Sakin Şehirlerin küreselleşme karşıtı hareketin bir ürünü olduğu hakkında bilgi sahibi olduğunu göstermiştir. Araştırmada hayır cevabı veren %29.5'lik ziyaretçi grubuna eğer Sakin Şehirlerin küreselleşme karşıtı bir akımın ürünü olduğu hakkında bilgi sahibi olsaydınız ziyaret için Sakin Şehirleri tekrar tercih eder miydiniz? sorusuna katılımcıların %21.5'i evet tekrar ziyaret ederdim, %8'i hayır tekrar ziyaret etmezdim şeklinde cevap vermişlerdir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Ziyaretçilerin bulunulan Sakin Şehir ile ilgili önceden bilgi sahibi olma düzeylerine göre dağılımları incelendiğinde elde edilen bulgular, ziyaretçilerin Sakin Şehirlere yönelik yüksek bilgi düzeyine olduklarını ve Sakin Şehir logosu taşıdığı için ziyaret edildiğini göstermektedir. Ülkemizde Sakin Şehir logosunun bilinirliğini arttırmak ve şehrin Sakin Şehir olarak anılabilmesi için Sakin Şehir yöneticileri tarafından da özellikle tanıtım faaliyetleri çerçevesinde Sakin Şehirlerde; şehir içi alanları gösteren tabelalarda, belediyeler tarafından kullanılan her türlü evrak ve destinasyon resmi internet sitelerinde salyangoz logosunun ön plana çıkarılması gibi yaşamın daha yavaş olduğunun altını çizen faaliyetler ile salyangoz logosunu daha fazla ön plana çıkaran ve destinasyonun Sakin Şehir olduğunu vurgulayan uygulamalara gidilmesi Türkiye’de salyangoz logosunun Sakin Şehirler ile özdeşleşmesine ve logonun ziyaretçiler tarafından bilinirliğine olumlu katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

Ziyaretçilerin bulunulan Sakin Şehirleri ziyaret sayıları incelendiğinde turistlerin büyük bir kısmının bulunulan Sakin Şehri ilk defa ziyaret ettikleri tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular, Sakin Şehir kavramının Türkiye’de yaşayan insanlar için yeni bir kavram olduğunu ve bu durum özellikle Sakin Şehirler ile ilgili araştırma yapan akademisyenler için yeni bir çalışma alanı sunmakla birlikte, Sakin Şehir yerel yöneticilerine konu ile ilgili önlem almalarını sağlayacak ipuçları da sunmaktadır. Sakin Şehir yöneticilerinin de yöneticilik yaptıkları Sakin Şehir bünyesinde yerel halkın da hassasiyetlerini dikkate alarak ve yerel halkında temsilciler yoluyla katıldığı proje ekipleri kurarak Sakin Şehir felsefesine uygun şehrin dokusunu ve kendine has özelliklerini bozmadan Sakin Şehir Birliği’nin uyguladığı kriterler çerçevesinde sunulan hizmetleri çeşitlendirerek, kalitesini arttırarak turistlerin aynı Sakin Şehri ziyaret etmesini sağlayacak ve araştırma kapsamında elde edilen şimdiye kadar düşük olan ilk kez ziyaret etme oranını gelecekte tekrar ziyaret etme niyetine dönüştürecek uygulamalara gitmesinin gerekli olduğu düşünülmektedir.

Ziyaretçilerin Sakin Şehir tercihlerinde kullandıkları bilgi kaynaklarına göre dağılımları incelendiğinde elde edilen sonuçlar, sakin şehirlerin tamamında ziyaretçilerin bilgi kaynağı olarak tanıdık tavsiyesini kullandıkları ve insanların destinasyon tercihlerinde tanıdık tavsiyesinin önemini kanıtlar niteliktedir. Bu durum araştırmadan elde edilen sonuçların McDowall (2010) tarafından yapılan destinasyonun ilk defa veya tekrar ziyaret edilmesinde kişilerin en fazla güvendiği bilgi kaynaklarının yakın çevre ve arkadaşlardan edinilen bilgilerin olduğunu tespit eden çalışmayla benzer sonuçlar göstermektedir. Araştırma sonuçlarından hareketle, Sakin Şehirler ile ilgili görsel yayın ve kitapların da ziyaretçilerin destinasyon tercihlerindeki bilgi kaynakları içerisindeki payının oldukça önemli olduğu tespit eden Yıldırım ve Karaahmet (2013) tarafından yapılan ve Sakin Şehirlerin ulusal basında yer almalarının

önemini vurgulayan çalışmayla benzer sonuçlar vermektedir. Bu durum, Sakin Şehirleri ziyaret eden kişilerin ziyaretlerinden önce destinasyon tercihlerinde bilgi kaynağı olarak görsel yayın ve kitapları da kullandığını göstermekte ve Sakin Şehir yöneticilerinin Sakin Şehir markasına ilginin artması için tanıtım faaliyetleri kapsamında özellikle ulusal kalkınma ajanslarının desteğini alarak Sakin Şehirler ile ilgili ulusal basında yer alan yapımların sayı ve sürelerinin artırılması suretiyle Sakin Şehirler karşı daha fazla ilgi uyandıran çalışmalara imza atılması gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bunlara ek olarak çağımızın gerekliliği olarak Sakin Şehirler ve salyangoz logosunun bilinirliğine katkı sunması açısından sakin şehirlerdeki mevcut çekicilikler ve imkanlar hakkında detaylı bilgi sunan, Sakin Şehirlerin misyon ve vizyonunu vurgulayan her türlü ihtiyaca cevap verecek nitelikte profesyonel destinasyon web sitelerinin hazırlanarak oluşturulan web sitelerinin arama motorlarında daha üst sıralarda yer almaları ve günümüz rekabet ortamında destinasyonların tanıtımı için son derece önemli olan ulusal ve uluslararası turizm fuar ve organizasyonlarında da daha fazla boy göstermeleri için Sakin Şehir yöneticilerinin gerekli girişimlerde bulunması son derece önem arz etmektedir.

Ziyaretçilerin Sakin Şehir tercihlerindeki konaklama yerlerine göre dağılımları incelendiğinde; elde edilen bulgular, doğa dostu ve doğayla iç içe yaşamının önemini vurgulayan bir hareket olan Sakin Şehirlerdeki ziyaretçilerin konaklama yerleri içerisinde kamp alanı ve çadırlarda kalan ziyaretçi oranının düşük olduğu tespit edilmiştir. Sakin Şehirlerdeki yerel yönetimlerin belirli alanlar içerisinde uygun fiziki özelliklere sahip kamp ve çadır alanları kurarak bu alanların gecelemeğe uygun hale getirilmelerini sağlamalıdır. Sakin Şehirlerdeki konaklama imkânlarının yetersizliği ve günübirlikçi ziyaretçi sayılarının yüksek olmasına bağlı olarak geceleme sayılarının düşük olmasına neden olmaktadır. Sakin Şehirlerde ziyaretçilere yönelik festivaller ya da kültürel özellikleri ön plana çıkaracak sosyal etkinliklerin artırılması ve yerel halk tarafından yapılacak ev pansiyonculuğu uygulamalarının teşvik edilmesinin geceleme sayılarına olumlu etkide bulunulacağı düşünülmektedir. Bu anlamda Sakin Şehir yöneticilerinin sakin şehirlerde sosyal ve kültürel imkânları artırıcı projeler gerçekleştirerek bu uygulamaları ziyaretçilerin geceleme yapmasını sağlayacak şekilde gün aşırı olarak gerçekleştirmeleri ziyaretçilerin Sakin Şehirlerde geceleme yaparak Sakin Şehirlerde sunulan imkânlardan daha fazla yararlanması, Sakin Şehirleri ve çekiciliklerini daha fazla tanıması ziyaretçilerin Sakin Şehirleri gelecekte tekrar ziyaret etme niyetine olumlu katkı sağlaması açısından son derece önemli olduğu düşünülmektedir.

Araştırmaya kapsamında elde edilen veriler sonucunda araştırmaya katılan ziyaretçilerin %28.5'inin ulusal veya uluslararası çevreci bir örgüte üye oldukları belirlenmiştir. Elde edilen bulgular, Türkiye'de Sakin Şehir oluşumunun ulusal veya uluslararası çevreci örgütlere üye kişiler tarafından dikkate alındığını, takip edildiğini ve sakin şehirlerin azımsanmayacak bir oranda çevreci örgütlere üye kişiler tarafından ziyaret edildiğini göstermektedir. Araştırma

sonuçları Türkiye’de Sakin Şehir Birliği’ne üye olan kentleri çevreci sıfatıyla ziyaret eden ziyaretçi sayılarının azımsanmayacak oranda yüksek olduğunu gösterirken özellikle nitel araştırma kapsamında elde edilen bulgular, Sakin Şehir yöneticilerinin çevresel örgütlerle çok düşük oranlarda veya yok denecek kadar az iletişim çabası içerisinde olduklarını göstermektedir. Bu durum özellikle Sakin Şehir alanında çalışma yapan ve Sakin Şehirleri çevresel duyarlılık açısından ele alan akademisyen ve araştırmacılara yönetsel açıdan Sakin Şehirler ve çevresel duyarlılık konusunun daha kapsamlı bir şekilde ele almalarını sağlayacak bulgular sunması ve gelecekte yapılacak çalışmalarda bu konuyla ilgili literatürdeki boşluğun doldurulması açısından önem kazanmaktadır. Ayrıca elde edilen sonuçlar, Sakin Şehir yöneticilerinin de gelecekte çevre ile ilgili gerçekleştirilmesi düşünülen projelerde ulusal ve uluslararası çevreci örgütler ile iş birliği içerisinde hareket ederek ve ortak projeler gerçekleştirerek Sakin Şehir felsefesinin özüne hizmet edecek şekilde hareket etmesi ve Sakin Şehirlerin çevresel duyarlılığı yüksek kişiler tarafından daha fazla ziyaret edilmesine hassasiyet gösterecek girişimlerde bulunması gerekmektedir. Bunlara ek olarak, Sakin Şehir yöneticilerinin bakanlık ve ulusal kalkınma ajansları ile hareket ederek ekolojik turizm odaklı yatırımları teşvik eden projeler gerçekleştirilmesi ve yatırımcıları yöneticilik yaptıkları Sakin Şehirlerde yatırıma ikna edecek uygulamalara zemin hazırlamaları, sürdürülebilir turizm kapsamında Sakin Şehirler yaratılması ve çevresel duyarlılığı yüksek ziyaretçilerin Sakin Şehirleri tercih etme oranlarını arttırması bakımından önem arz edeceği düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan ziyaretçilerin %70.5’inin Sakin Şehirlerin küreselleşme karşıtı hareketin bir ürünü olduğu hakkında bilgi sahibi olduğunu göstermiştir. Araştırmada hayır cevabı veren %29.5’lik ziyaretçi grubuna eğer sakin şehirlerin küreselleşme karşıtı bir akımın ürünü olduğu hakkında bilgi sahibi olsaydınız ziyaret için Sakin Şehirleri tekrar tercih eder miydiniz? sorusuna katılımcıların %21.5’i evet tekrar ziyaret ederdim, %8’i hayır tekrar ziyaret etmezdim şeklinde cevap vermişlerdir. Elde edilen sonuçlar Sakin Şehir hareketinin küreselleşme karşıtı bir hareket olarak ortaya çıkmasına bağlı olarak Türkiye’de ki Sakin Şehir ziyaretçilerinin de tatil deneyiminin yaşandığı sakin şehirlerin küreselleşme karşıtı akımın ürünü olduğu ile ilgili bilgisi olduğunu gösterir niteliktedir.

KAYNAKÇA

- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. & Yıldırım, E. (2012). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı. (7. baskı). Sakarya: Sakarya
- Beatley, T. (2005). *Nativeto nowhere: Sustainable Home and Community in a Global Age* (1st Edition). Washington, DC: Island Press.
- Mayer, H.& Knox, P.L. (2006). Slow cities: Sustainable places in a fast world. *Journal of Urban Affairs*, 28(4), 321-334.
- McDowall, S. (2010). International tourist satisfaction & loyalty: Bangkok, Thailand. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 15 (1), 21-42.
- Miele, M.(2008). Citta slow: Producing slowness against the fast life, *Space and Polity*, 12 (1), 135-156.
- Sırım, V.(2012). Çevreyle Bütünleşmiş Bir Yerel Yönetim Örneği Olarak ‘Sakin Şehir’ Hareketi ve Türkiye’nin Potansiyeli, *Türk Tarih ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 1(4),119-131.
- Sungur, Z. (2013). Türkiye’nin Sakin Şehirlerindeki Kadın Girişimciliğine Sosyolojik Bir Bakış. *International Conference On EurasianEconomies,17th-18th September 2013-St. Petersburg (s.641-650). Ankara: Beykent University*
- Şarman, Ç. (2011). Seferihisar: Yavaş şehir. *Atlas*, 222 (9), 71-86.
- Yıldırım, A. & Karaahmet, A. (2013). Yavaş Şehir Hareketinin Kent İmajına Katkısı: Ordunperşembe Örneğinin Yerel Basın Üzerinden Analizi. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 5(1), 11-20.
- Cittaslow International, Sakin Şehir Birliği’ne Üye Ülke ve Şehirler (2016). 15.03.2016 tarihinde;http://www.cittaslow.org/download/DocumentiUfficiali/CITTASLOW_LIST_MAR_CH_2016.pdf sayfasından erişilmiştir.